

Wytyczne dla gmin

dotyczące przygotowania naboru wniosków oraz rozliczania umów o dofinansowanie dla beneficjentów końcowych programu priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie”

- 1) Gmina opracuje i opublikuje dokumenty związane z naborem wniosków dla beneficjentów końcowych na realizację przedsięwzięć w ramach programu priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie” zwanego dalej: „Programem”, w szczególności:
  - a) regulamin naboru wniosków określający sposób składania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie złożonych w naborze, do momentu zawarcia umowy o dofinansowanie,
  - b) wzór wniosku o dofinansowanie dla beneficjenta końcowego wraz z instrukcją wypełniania,
  - c) wzór wniosku o płatność dla beneficjenta końcowego wraz z instrukcją wypełniania,
  - d) wzór umowy o dofinansowanie przedsięwzięcia,
  - e) wzór dokumentu podsumowującego audyt energetyczny zawierający wyliczenie efektów ekologicznych i energetycznych wymaganych dla Części 4) Programu, w tym: ograniczenie zużycia energii końcowej (EK), ograniczenie emisji pyłu PM10, ograniczenie emisji benzo(a)pirenu, zmniejszenie emisji CO₂, dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej z zainstalowanych mikroinstalacji fotowoltaicznych (*dokument pomocniczy zostanie opracowany i udostępniony przez NFOŚiGW*).
- 2) Gmina dokona weryfikacji złożonych wniosków o dofinansowanie pod kątem spełnienia kryteriów formalnych i merytorycznych określonych w regulaminie naboru wniosków oraz wymogów Programu.
- 3) Gmina zapewni złożenie przez beneficjenta końcowego oświadczeń i dokumentów zapewniających prawidłową realizację przedsięwzięcia, w szczególności:
  - a) oświadczenia o świadomości odpowiedzialności karnej, w szczególności za złożenie podrobionego, przerobionego, poświadczającego nieprawdę albo nierzetelnego dokumentu albo złożenie nierzetelnego, pisemnego oświadczenia dotyczącego okoliczności mających istotne znaczenie dla uzyskania dofinansowania, wynikającej z art. 297 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny;
  - b) oświadczenia o zgodności rodzaju budynku z Programem;
  - c) oświadczenia o akceptacji możliwości przeprowadzenia przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw) lub osoby/podmioty wskazane przez NFOŚiGW/wfośigw, kontroli od daty złożenia wniosku o dofinansowanie przez beneficjenta końcowego, w trakcie realizacji przedsięwzięcia, a także w okresie trwałości przedsięwzięcia, w lokalu mieszkalnym objętym przedsięwzięciem oraz dokumentów związanych z dofinansowaniem;
  - d) oświadczenia o tym, że łączna kwota dofinansowania realizowanego przedsięwzięcia przez beneficjenta końcowego w ramach Programu ze wszystkich środków publicznych nie przekracza 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia;
  - e) oświadczenia o tym, że beneficjent końcowy Części 1) - 3) nie otrzymał na przedsięwzięcie dofinansowania w ramach programów NFOŚiGW:
    - Poprawa jakości powietrza w najbardziej zanieczyszczonych gminach – pilotaż;
    - Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych – pilotaż na terenie województwa zachodniopomorskiego;
    - Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych – pilotaż na terenie województwa dolnośląskiego;
  - f) oświadczenia o świadomości konieczności realizacji przedsięwzięcia zgodnie z przepisami prawa budowlanego;

- g) oświadczenia o posiadaniu uprawnienia do dokonywania, w lokalu mieszkalnym, w którym realizowane jest przedsięwzięcie, czynności obejmujących wnioskowane przedsięwzięcie, a jeśli prace będą realizowane poza lokalem, zobowiązania się do uzyskania odpowiedniej zgody;
  - h) oświadczenia o tym, że w okresie trwałości wynoszącym 5 lat od daty zakończenia przedsięwzięcia, beneficjent końcowy nie dokona zmiany przeznaczenia lokalu/lokali, którego dotyczy wniosek o dofinansowanie z mieszkalnego na inny, nie zdemontuje urządzeń, instalacji oraz wyrobów budowlanych zakupionych i zainstalowanych w ramach dofinansowanego przedsięwzięcia, a także nie zainstaluje dodatkowych źródeł ciepła, niespełniających warunków Programu i wymagań technicznych określonych w Załączniku nr 1 lub 1a do Programu;
  - i) oświadczenia, że w ramach programu zakończono i rozliczono wszystkie wcześniejsze przedsięwzięcia dotyczące lokali mieszkalnych wchodzących w skład budynku, dla którego została utworzona wspólnota mieszkaniowa oraz że w budynku wspólnoty nie zostanie udzielone dofinansowanie na te same koszty kwalifikowane dofinansowane wcześniejszą dotacją w ramach programu;
- 4) Gmina ponosi odpowiedzialność za weryfikację, że beneficjent końcowy, który złożył wniosek o dofinansowanie spełnia warunki Programu i inne wymagania wskazane w dokumentacji Programu, w tym:
- a) posiada zgodę na realizację przedsięwzięcia wyrażoną przez wszystkich współwłaścicieli lokalu lub wszystkich uprawnionych z ograniczonego prawa rzeczowego;
  - b) w przypadku wspólnoty mieszkaniowej przedłoży uchwałę w sprawie wyboru Zarządu wspólnoty oraz stosownych uchwał umożliwiających realizację przedsięwzięcia;
  - c) jest uprawniony do wsparcia w ramach odpowiednio Części 1), 2) lub 3) Programu, ponieważ spełnia wymogi dotyczące wysokości dochodu beneficjentów końcowych określone w danej części Programu;
  - d) czy budynek mieszkalny wielorodzinny:
    - w którym znajduje się lokal, którego dotyczy wniosek o dofinansowanie Część 1) - 3), jest podłączony do sieci ciepłowniczej. Otrzymanie dofinansowania na zakup i montaż indywidualnego źródła ciepła w lokalu mieszkalnym nie jest możliwe w przypadku, gdy budynek mieszkalny wielorodzinny, w którym znajduje się lokal, którego dotyczy wniosek, jest podłączony do sieci ciepłowniczej,
    - którego dotyczy wniosek o dofinansowanie Część 4), jest podłączony do sieci ciepłowniczej. Otrzymanie dofinansowania na zakup i montaż innego źródła ciepła w budynku mieszkalnym wielorodzinnym nie jest możliwe w przypadku, gdy ten budynek podłączony do sieci ciepłowniczej.

W związku z powyższym gmina zobowiązuje się do analizy czy na terenie gminy zlokalizowana jest sieć ciepłownicza.

- e) jeśli w lokalu mieszkalnym/ w budynku, w którym realizowane jest przedsięwzięcie, prowadzona jest działalność gospodarcza rozumiana zgodnie z unijnym prawem konkurencji – w tym przypadku wysokość dofinansowania jest pomniejszana proporcjonalnie do powierzchni zajmowanej na prowadzenie działalności gospodarczej. W przypadku, gdy działalność gospodarcza jest prowadzona na powierzchni całkowitej przekraczającej 30% budynku/ lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym, przedsięwzięcie nie kwalifikuje się do dofinansowania.
- 5) Gmina zweryfikuje kwalifikowalność przedsięwzięcia, w szczególności w zakresie następujących zapisów Programu dotyczących odpowiednio Części 1) - 4) Programu:
- a) Koszty kwalifikowane są zgodne z Programem, w szczególności z Załącznikiem nr 1 lub 1a – Rodzaje kosztów kwalifikowanych oraz wymagania techniczne dla Programu;
  - b) Warunkiem udzielenia dofinansowania jest zobowiązanie się beneficjenta końcowego, że po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia w ramach Programu w budynku/lokalu mieszkalnym objętym dofinansowaniem:

- nie będzie zainstalowane i nie będzie użytkowane źródło ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5,
  - zamontowane w lokalu mieszkalnym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne będą spełniać wymagania ekoprojektu,
  - wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania i/lub przygotowania ciepłej wody użytkowej (w tym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne) będą spełniać docelowe wymagania obowiązujących na terenie położenia lokalu mieszkalnego objętego dofinansowaniem, aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych, również wtedy kiedy akty te przewidują bardziej rygorystyczne ograniczenia dotyczące zakupu i montażu źródła ciepła;
- c) W Części 1) - 3) otrzymanie dofinansowania na zakup i montaż indywidualnego źródła ciepła w lokalu mieszkalnym nie jest możliwe w przypadku, gdy budynek mieszkalny wielorodzinny, w którym znajduje się lokal, którego dotyczy wniosek, jest podłączony do sieci ciepłowniczej;
- d) W Części 4) w przypadku, gdy budynek mieszkalny wielorodzinny, którego dotyczy wniosek o dofinansowanie, jest podłączony do sieci ciepłowniczej nie jest możliwe otrzymanie dofinansowania na zakup i montaż innego źródła ciepła;
- e) W Części 1) - 3) w ramach Programu można dofinansować zakup i montaż jednego źródła ciepła spełniającego wymagania Programu do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu. Wyjątek stanowi ogrzewanie elektryczne, które może się składać z kilku urządzeń trwale zainstalowanych w lokalu mieszkalnym, tworzących system ogrzewania tego lokalu mieszkalnego;
- f) W Części 4) w ramach programu można dofinansować zakup i montaż tylko jednego wspólnego źródła ciepła dla budynku mieszkalnego do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu;
- g) Zakres przedsięwzięcia finansowanego w ramach Programu musi być zgodny z programem ochrony powietrza w rozumieniu art. 91 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska, właściwym ze względu na usytuowanie budynku (w Części 4)) lub budynku w którym znajduje się lokal mieszkalny (w Części 1) - 3)) objęty dofinansowaniem, obowiązującym na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie;
- h) Rozpoczęcie przedsięwzięcia przez beneficjenta końcowego rozumiane jest, jako poniesienie pierwszego kosztu kwalifikowanego (data wystawienia pierwszej faktury lub równoważnego dokumentu księgowego) i może nastąpić nie wcześniej niż data zawarcia umowy o dofinansowanie przez beneficjenta końcowego z gminą oraz nie wcześniej niż data ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie dla gmin w ramach programu przez właściwy terytorialnie wójt, w którym gmina została beneficjentem programu i uzyskała dotację na dofinansowanie kosztów realizowanego przez siebie przedsięwzięcia obejmującego przedsięwzięcie tego beneficjenta końcowego. Koszty poniesione wcześniej będą uznawane za niekwalifikowane;
- i) Zakończenie przedsięwzięcia przez beneficjenta końcowego (data wystawienia ostatniej faktury lub równoważnego dokumentu księgowego lub innego dokumentu potwierdzającego wykonanie prac) oznacza rzeczowe zakończenie wszystkich prac objętych umową o dofinansowanie, pozwalające na prawidłową eksploatację zamontowanych urządzeń;
- j) Okres kwalifikowalności kosztów poniesionych przez beneficjentów końcowych zostanie określony w regulaminach naboru ogłaszanych przez gminy, jednak termin zakończenia realizacji przedsięwzięcia nie może przekroczyć 31.12.2025 r.;
- k) Na jeden lokal mieszkalny może być udzielone jedno dofinansowanie w ramach Części 1) - 3) programu;
- l) Na jeden lokal w budynku wspólnoty nie może zostać udzielone dofinansowanie na te same koszty kwalifikowane dofinansowane wcześniejszą dotacją w ramach programu;
- m) Dla jednej wspólnoty mieszkaniowej może być udzielone jedno dofinansowanie w ramach programu, z zastrzeżeniem, że wspólnota mieszkaniowa może złożyć wniosek o dofinansowanie na przedsięwzięcia obejmujące ust. 9 pkt. 3 części 4) programu, jeżeli w ramach programu zakończono i rozliczono wszystkie wcześniejsze przedsięwzięcia dotyczące lokali mieszkalnych wchodzących w skład budynku, dla którego została utworzona ta wspólnota mieszkaniowa;

- n) Przy rozwiązaniu umowy najmu lokalu mieszkalnego z zasobu gminy objętego przedsięwzięciem nie zwalnia się beneficjenta końcowego z obowiązków związanych z realizacją przedsięwzięcia, w szczególności zapewnienia zachowania trwałości przedsięwzięcia. W odrębnej umowie gmina powinna przejąć wszystkie obowiązki beneficjenta końcowego, wówczas to na gminie spoczywa obowiązek pisemnego poinformowania o tym fakcie wfośigw, który udzielił dofinansowania na przedsięwzięcie w terminie do 60 dni od daty rozwiązania umowy najmu lokalu mieszkalnego;
- o) Na przedsięwzięcia realizowane w budynkach mieszkalnych, na budowę których po 31 grudnia 2013 r.:
- a) został złożony wniosek o pozwolenie na budowę lub odrębny wniosek o zatwierdzenie projektu budowlanego,
  - b) zostało dokonane zgłoszenie budowy lub wykonania robót budowlanych w przypadku, gdy nie jest wymagane uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę,
- nie udziela się dofinansowania na zakres kosztów kwalifikowanych w tabeli 3 Załącznika 1a do programu, tj. ocieplenie przegród budowlanych, stolarka okienna i drzwiowa;
- p) W przypadku montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej warunkiem wypłaty dotacji na ten koszt kwalifikowany jest przedstawienie wystawionego na beneficjenta końcowego zaświadczenia Operatora Sieci Dystrybucyjnej opatrzonego pieczęcią firmową oraz czytelnym podpisem, potwierdzającego montaż licznika dwukierunkowego wraz z numerem Punktu Poboru Energii;
- q) Dofinansowaniu nie podlegają przedsięwzięcia polegające na zwiększeniu mocy już istniejącej mikroinstalacji fotowoltaicznej;
- r) Wykonanie ekspertyzy ornitologicznej i chiropterologicznej są obowiązkowe do uzyskania dofinansowania na realizację przedsięwzięcia, w przypadku dofinansowania na zakres kosztów kwalifikowanych wskazany w tabeli 3 Załącznika 1a do Programu, tj. ocieplenie przegród budowlanych, stolarka okienna i drzwiowa. Przeprowadzenie audytu energetycznego jest wymagane nie później niż do dnia zakończenia realizacji wnioskowanego przedsięwzięcia a zakres prac dla wybranego wariantu wynikającego z audytu energetycznego zostanie zrealizowany w ramach złożonego wniosku o dofinansowanie; Audyt energetyczny może także być przeprowadzony przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia, jednak jego koszt nie będzie mógł być kwalifikowany.
- 6) Gmina zawrze umowy o dofinansowanie z beneficjentami końcowymi, którzy będą realizować przedsięwzięcia. Umowy będą zawierane po podpisaniu umowy o dofinansowanie pomiędzy Gminą a WFOŚiGW.
- 7) Gmina zweryfikuje spełnienie przez beneficjenta końcowego (odpowiednio Części 1) – 4) Programu) wymagań wynikających z zapisów Programu. W szczególności do rozliczenia przekazywanego przez beneficjenta końcowego należy dołączyć następujące rodzaje dokumentów:
- a) Potwierdzenie trwałego wyłączenia z użytku źródła ciepła na paliwo stałe. Potwierdzeniem trwałego wyłączenia z użytku źródła ciepła na paliwo stałe jest imienny dokument zełomowania/karta przekazania odpadu/formularza przyjęcia odpadów metali. W uzasadnionych przypadkach, np. trwałego wyłączenia z użytku pieca kaflowego, beneficjent końcowy może udokumentować ten fakt w inny wiarygodny sposób np. dokument trwałego odłączenia źródła ciepła od przewodu kominowego wystawiony przez mistrza kominiarstwa;
  - b) Dokumenty zakupu, czyli kopie faktur lub innych równoważnych dokumentów księgowych, potwierdzających nabycie materiałów, urządzeń lub usług;
  - c) Dokumenty potwierdzające spełnienie wymagań technicznych określonych w Załączniku nr 1 lub 1a do Programu;
  - d) Dokument potwierdzający instalację źródła ciepła przez instalatora posiadającego odpowiednie uprawnienia (w szczególności, w przypadku kotłów gazowych, protokołu ze sprawdzenia szczelności instalacji czy protokołu sporządzonego przez kominiarza w zakresie prawidłowego działania kanałów spalinowych i wentylacyjnych);
  - e) Dokument podsumowujący audyt energetyczny zawierający wyliczenie efektów ekologicznych i energetycznych wymaganych dla Części 4) Programu, w tym: ograniczenie zużycia energii końcowej (EK), ograniczenie emisji pyłu PM10, ograniczenie emisji benzo(a)pirenu, zmniejszenie emisji CO₂,

dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej z zainstalowanych mikroinstalacji fotowoltaicznych (dokument nie musi być obligatoryjnie złożony, ale dane z niego przeniesione do dokumentów składnych w wfoś);

- 8) Nie wypłaca się dofinansowania, jeżeli beneficjent końcowy Części 1) - 3) Programu zbył przed wypłatą dofinansowania lokal mieszkalny objęty tym dofinansowaniem. W przypadku Części 4) Programu dotacja nie podlega wypłacie, jeżeli beneficjent końcowy przed wypłatą stracił status wspólnoty mieszkaniowej lub sprzedano część nieruchomości wspólnej we wspólnocie i nie zostanie zachowana ta część nieruchomości, która niezbędna jest dla prawidłowej, zgodnej z programem i umową o dofinansowanie, realizacji przedsięwzięcia.
- 9) Gmina dokona kontroli w miejscu realizacji przedsięwzięcia, dla co najmniej 10% zakończonych w danym roku przedsięwzięć przez beneficjentów końcowych.